LAUSUNTO

Elisa Oyj:n lausunto Eduskunnan puolustusvaliokunnalle

Asia: Komission ehdotus kyberturvallisuusasetukseksi (CSA2) ja NIS2-muutosdirektiiviksi (U-kirjelmä)

Elisa Oyj kiittää mahdollisuudesta lausua. Elisa tukee EU:n tavoitetta vahvistaa kyberturvallisuutta ja ICT-toimitusketjujen turvallisuutta kriittisissä toiminnoissa. Televerkot ovat keskeinen osa yhteiskunnan kriittistä infrastruktuuria. Yleisiä televerkkoja ja vastaavaan teknologiaan perustuvia verkkoja hyödynnetään jatkossa laajemmin myös puolustukseen liittyvissä tehtävissä sekä Suomessa, että NATOssa. Hallitun, myös kansallista ja liittokunnan puolustusta tukevan, kehityksen varmistamiseksi sääntelyn ja sen toimeenpanon on oltava ennakoitavaa, hallittua ja palvelujen jatkuvuuden kaikissa oloissa turvaavaa. Toimeenpanon tulee vahvistaa ja varmistaa turvallisuus myös muutostilanteissa.

Elisa Oyj yhtyy Ficom ry:n aiempiin lausuntoihin asiasta ja korostaa seuraavia seikkoja:

- Toimenpiteiden tulee olla riskiperusteisia, oikeasuhtaisia ja teknisesti sekä taloudellisesti toteuttamiskelpoisia.
- Muutosten toteuttamiseen liittyvät reunaehdot tulee tunnistaa ja toteutus tulee suunnitella yhteistoiminnassa teleyritysten kanssa.
- Siirtymäajat ja muutosten toteuttamiseen liittyvät aikamääreet on sovitettava verkkojen ja laitteiden elinkaareen ja varmistettava palvelujen jatkuvuus.
- Teknistaloudellisessa mielessä ennenaikaisen 5G-radioverkkojen laitevaihtojen vaikutus teleyritysten 6G-investointikykyyn tulee arvioida ja huomioida sääntelyn mitoituksessa.

Riskiperustaiset, oikeasuhtaiset, teknisesti sekä taloudellisesti toteuttamiskelpoiset muutokset

> Tele- ja ICT-infrastruktuurissa rajoitukset ja laitevaihdot kohdistuvat suoraan kriittisten viestintäpalvelujen tuotantoon. Riskienhallintakeinot tulee suhteuttaa tunnistettuihin riskeihin ja niiden tulee olla toteutettavissa verkkojen suunnittelu-, toimitusketju- ja muutosten investointi- ja muut resurssivaatimukset huomioiden. Resurssitarpeiden

lisäksi merkittävät verkkoihin ja niitä tukeviin järjestelmiin toteutettavat muutokset lisäävät palveluihin kohdistuvien häiriöiden riskejä.

Elisan näkemyksen mukaan Suomessa lainsäädäntöön (Laki sähköisen viestinnän palveluista §244a) ja sitä täydentävään viranomaismääräykseen (Liikenne- ja viestintäviraston määräys viestintäverkon kriittisestä osasta) perustuva lähestyminen mobiiliverkkoihin liittyvien toimitusketjujen riskienhallintaan on toimiva. Siinä tasapainotetaan kansalliseen turvallisuuteen liittyvien riskien hallinta, teknologian elinkaaren hallinta ja yrityksille keskeinen ennakoitavuus samalla kun viranomaisella on tarvittaessa mahdollisuus myös nopeisiin toimiin mahdollisten eskaloituvien riskien toteutuessa. Laissa määritelty vahingonkorvaus synnyttää ennakoitavuutta ja suojaa yritysten kehitystoimiin ja investointeihin. Vastaavanlainen menettely voisi olla sovellettavissa myös muille esitetyn sääntelyyn piiriin tuleville alueille.

Muutosten reunaehdot yhteistoiminnassa teleyritysten kanssa

Toimialaa ja jäsenvaltioita on kuultava asianmukaisesti. Näin varmistetaan riittävä tietopohja päätöksenteolle. Samalla voidaan tunnistaa vaihtoehtoiset, riittävät, ja mahdollisesti vähemmän haitalliset riskinhallintakeinot. Sitovia rajoituksia tai poistovelvoitteita tulee edeltää läpinäkyvät vaikutusarviot ja asianmukainen kuuleminen. Sitovat rajoitukset ja poistovelvoitteet vaikuttavat markkinoihin ja pitkäjänteisiin investointeihin. Valmistelussa tulee edellyttää läpinäkyvää teknistä, taloudellista ja toiminnallista vaikutusarviointia. Kokonaisuus kytkeytyy myös oikeusvarmuuteen ja perusoikeusnäkökohtiin. Elisa pitää tärkeänä esityksen arviointia myös perustuslakivaliokunnassa.

Siirtymäaikojen realistisuus ja toteuttamiskelpoisuus tulee varmistaa

Siirtymäajat ja muutosten toteuttamiseen liittyvät aikamääreet on turvallisuusnäkökulmat ja -riskit huomioiden sovitettava verkkojen ja laitteiden elinkaareen, ja varmistettava palvelujen jatkuvuus. Verkkojen ja laitteiden elinkaaret sekä modernisointisyklit ovat pitkiä, tyypillisesti 7–10 vuotta. Toimitusketjuissa voi olla saatavuus- ja toimitusrajoitteita. Laajojen muutosten toteuttamisessa laitesaatavuuden lisäksi keskeisiä reunaehtoja ovat kokeneen asennushenkilöstön ja toimenpidelupien saatavuus sekä verkkojen käyttöönotto ja integrointi teleyritysten muihin tietojärjestelmiin.

Muutosten toteuttamiseen tulee varata riittävät aikajänteet kohdemaan ja kohteena olevan verkon tilanne huomioiden. Toteutuksen tulee mahdollistaa vaiheittainen eteneminen ja muutokset on toteutettava hallitusti palvelujen toimivuus ja turvallisuus kaikissa tilanteissa huomioiden. Näkemyksemme mukaan Euroopan komission ehdottama, koko Euroopan kattava 36 kuukauden määräaika radioverkkojen muutoksille on epärealistinen. Riippuen tulevista päätöksistä, muutoksen kohteena pelkästään

Suomessa voi olla tuhansia laitteita. Merkittävät verkkomuutokset synnyttävät toiminnallisia riskejä. Viestintäpalvelujen jatkuvuus, kapasiteetti, laatu ja turvallisuus eivät saa vaarantua myöskään muutostilanteen aikana. Toteutus on sovitettava yhteen verkkojen kehittämisen ja palvelutuotannon kanssa.

Haluamme kiinnittää huomiota ehdotetun sääntelyn hyvin laajaan, käytännössä kaikki NIS2 -direktiivissä määritellyt toimialat kattavaan, vaikutusalueeseen. Käsillä olevassa ehdotuksessa ei ole määritelty radioverkkoja lukuun ottamatta rajauksia, määräaikoja tai muita ehtoja, vaan ne jäisivät lopulta komission päätettäväksi.

5G-verkkomuutosten vaikutus 6G-investointeihin

Tulevat 6G-verkot toteutetaan jatkumona edelleen voimakkaasti kehittyvään 5G-verkkoteknologiaan perustuen. Kehitys on voimakkainta ydinverkkoon liittyvissä toiminteissa. Uusien ominaisuuksien rinnalla turvallisuus ja resilienssi ovat keskeisiä teemoja käynnissä olevassa 6G-verkkojen standardoinnissa. Aiempien verkkomuutosten tapaan voidaan todeta verkkojen turvallisuuteen ja jatkuvuuteen liittyvien tekijöiden parantuvan olennaisesti siirryttäessä 6G-verkkoteknologiaan, esimerkkinä kvanttiturvallisen salauksen (PQC) hallittu ja standardeihin perustuva käyttöönottaminen.

Teknistaloudellisessa mielessä ennenaikaisten 5G-radioverkkojen laitevaihtojen vaikutus teleyritysten kykyyn tehdä oikea-aikaiset kehitys- ja verkkoinvestoinnit 6G-verkkoihin tulee arvioida ja huomioida sääntelyn kehittämisessä. 6G-verkkojen teknologia on standardointivaiheessa ja ensimmäisiä testiverkkoja odotetaan vuosikymmenen vaihteessa. Oletettavasti edelläkävijämaissa 6G-verkot ovat laajassa käytössä 2030-luvun puolivälissä.

Jos 5G-radioverkkojen laitevaihdot aikaistuvat teknistaloudellisesti ennenaikaisiksi, pääomia ja osaajaresursseja sitoutuu korvausinvestointeihin. Tämä vaikuttaa teleyritysten kykyyn rahoittaa ja toteuttaa seuraavan sukupolven verkkojen kehitystä ja rakentamista. Tulevan sukupolven verkkoihin kohdistuvia investointivaikutuksia tulee arvioida kokonaisuutena. Tulevien 6G-verkkojen kehittämisen, toteuttamisen sekä verkkoihin liittyvän innovoinnin edellytykset on turvattava.

Allekirjoitus

Helsingissä 20.4.2026

Jaakko Wallenius
Vice President, Resilience and Defense
Elisa Oyj